

กระทรวงอุตสาหกรรม Ministry of Industry

รายงานพิเศษ

โอกาสความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับองค์การ UNIDO เพื่อส่งเสริม
การบรรลุเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศที่สอดคล้องกับความตกลงปารีส

ธันวาคม 2564

สำนักงานที่ปรึกษาด้านอุตสาหกรรม ประจำกรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย

Office of Industrial Affairs

Royal Thai Embassy Vienna

Cottagegasse 48, 1180 Vienna, Austria

Tel: +43(1) 478 5205 Fax: +43(1) 478 2907

Email: thaiind.vienna@gmail.com

<http://thaiindustrialoffice.wordpress.com>

<https://www.facebook.com/thaiindustrialVienna>

ที่ปรึกษา

ดร. กนกวรรณ โกมลวีระเกตุ

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายอุตสาหกรรม)

บรรณาธิการ

นางสาวปาริฉัตร เลขาจารกุล

สารบัญ

บทที่ 1 หลักการและเหตุผล	3
บทที่ 2 กิจกรรมและการดำเนินการที่ผ่านมาขององค์การ UNIDO ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน	6
บทที่ 3 การพัฒนาร่างยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศขององค์การ UNIDO.....	9
บทที่ 4 กรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับองค์การ UNIDO	12
บทที่ 5 บทสรุป	14
ภาคผนวก	17
บรรณานุกรม	19

บทที่ 1 หลักการและเหตุผล

ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 หรือ COP 26 ที่เมืองกลาสโกว์ สกอตแลนด์ (รายละเอียดสรุปผลการประชุมแสดงในภาคผนวก) ประเทศไทย ได้ให้คำมั่นว่าจะให้ความสำคัญสูงสุดกับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพร้อมร่วมมือกับทุกประเทศและทุกภาคส่วน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการแก้ปัญหาครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งของโลก รวมทั้งได้ประกาศเจตนารมณ์ในการยกระดับการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศอย่างเต็มที่และด้วยทุกวิถีทาง เพื่อให้ไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ภายในปี 2050 และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net zero emissions) ภายในปี 2065 และหากได้รับการสนับสนุนในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความร่วมมือระหว่างประเทศภายใต้กรอบอนุสัญญาอย่างเต็มที่และเท่าเทียมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงการเงินอย่างเพียงพอ ไทยจะสามารถยกระดับเป้าหมาย “การมีส่วนร่วมของประเทศ” (Nationally Determined Contributions: NDCs) ขึ้นเป็นร้อยละ 40 ได้ ซึ่งจะช่วยให้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ได้ภายในปี 2050

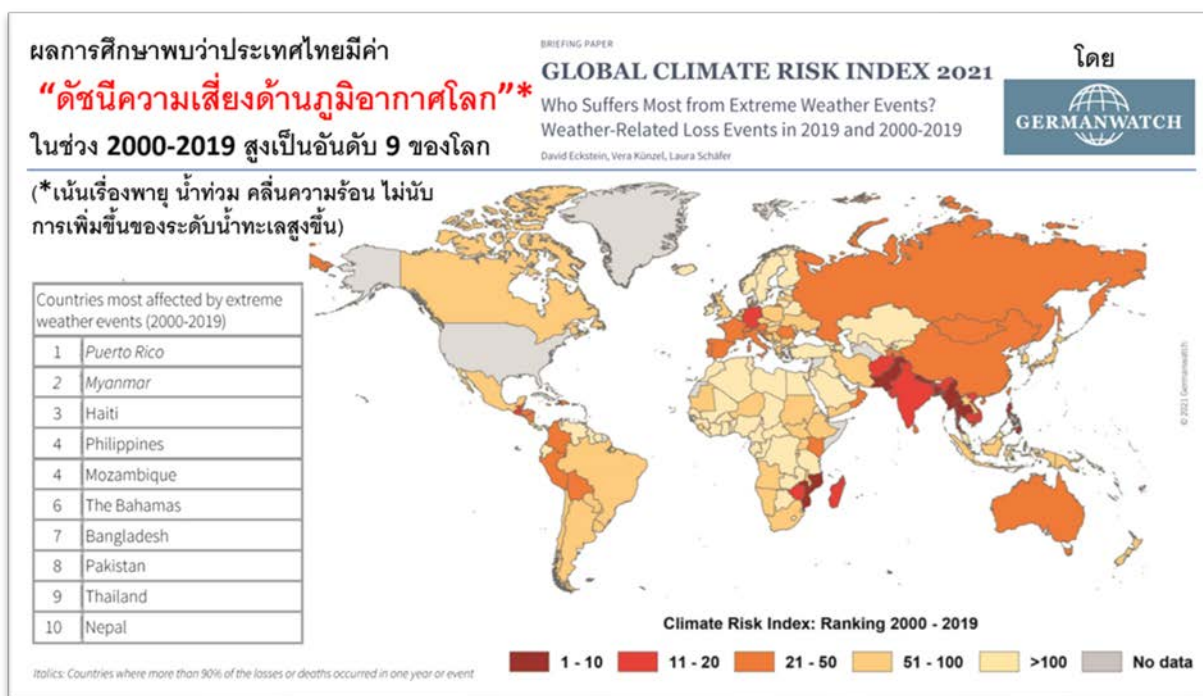

ที่มา : <https://media.thaigov.go.th/uploads/thumbnaill/news/2021/11/>

ทั้งนี้ ตามความตกลงปารีสจากการประชุมภาคีสมาชิกของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ หรือ UNFCCC ครั้งที่ 21 ณ กรุงปารีส ไทยมีเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 20-25 ภายในปี ค.ศ. 2030 หรือปี พ.ศ. 2573 ใน 3 สาขาหลัก คือ สาขาพลังงานและการขนส่ง สาขากระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และสาขาการจัดการของเสีย โดยในส่วนกระทรวงอุตสาหกรรมก็ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเพื่อมีส่วนร่วม

ในการลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคอุตสาหกรรม และได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี 2564 - 2573” สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งจากกระบวนการผลิต การใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการของเสีย การใช้พลังงานทดแทน และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

จากบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (National Greenhouse Gas Inventory) พบว่า ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวม (Greenhouse gases: GHGs) จากภาคส่วนต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยในปี 2559 (ค.ศ. 2016) ไทยปล่อย GHGs รวมทั้งสิ้นประมาณ 354.36 MtCO₂eq (ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า) เพิ่มขึ้นจาก 245.76 MtCO₂eq ในปี 2543 (ค.ศ. 2000) โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.31 ต่อปี ในระหว่างปี 2543 - 2559 พบว่า แหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญเรียงตามลำดับ คือ ภาคพลังงาน ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และการจัดการของเสีย โดยในปี 2559 มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงาน 71.65% ภาคการเกษตร 14.72% ภาคอุตสาหกรรม 8.90% และภาคการจัดการของเสีย 4.73% ถึงแม้ว่าไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกเพียงร้อยละ 0.72 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลก แต่ไทยมีความเสี่ยงด้านภูมิอากาศโลกสูงเป็นอันดับ 9 ของโลก จากทั้งหมดประมาณ 180 ประเทศ จากข้อมูลดัชนีความเสี่ยงด้านภูมิอากาศโลก (Global Climate Risk Index: CRI) ดังนั้น ไทยจึงอยู่ในประเทศกลุ่มแรกๆ ที่ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีของความตกลงปารีส (Paris Agreement)

ที่มา : <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2021/04/>

นอกจากโอกาสการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรทางการเงินและการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีแล้ว หากไทยได้รับการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากองค์การที่ได้การยอมรับจากนานาชาติ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและพลังงานซึ่งเป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญ ก็จะช่วยสนับสนุนให้ไทยสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศตามเจตนารมณ์และตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งหนึ่งในองค์การระหว่างประเทศที่น่าสนใจและมีศักยภาพที่ไทยสามารถเสริมสร้างขีดความสามารถจากความร่วมมือได้คือ องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Industrial Development Organization: UNIDO) ที่ไทยเป็นสมาชิกมาตั้งแต่ปี 1968 นอกจากนี้ ไทยยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของ UNIDO โดยที่ผ่านมามีไทยได้ดำเนินโครงการมากมายร่วมกับ UNIDO ในหลายหลายสาขา ทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมขีดความสามารถทางการค้า การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบัน UNIDO ได้มีการขยายบทบาทให้ครอบคลุมการดำเนินงานที่สนับสนุนให้รัฐสมาชิกสามารถตอบสนองต่อพันธกรณีระหว่างประเทศฉบับอื่นได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่ประชุมสามัญ สมัยที่ 19 ของ UNIDO เมื่อเดือนธันวาคม 2564 ได้มีมติสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศ เรียกว่า “Development of a UNIDO strategy in response to climate change” ซึ่งเป็นข้อมติที่เสนอโดยสหภาพยุโรปและประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ที่ขอให้ UNIDO พัฒนาร่างยุทธศาสตร์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของ UNIDO ที่ช่วยสนับสนุนให้รัฐสมาชิกในการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผ่านภารกิจหลักและความเชี่ยวชาญของ UNIDO ในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน (Inclusive and Sustainable Industrial Development: ISID) เพื่อไปสู่เป้าหมายตาม “การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด” หรือ NDCs ของรัฐสมาชิกที่ได้ให้คำมั่นไว้ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น หากไทยสามารถขยายขอบเขตความร่วมมือหรือได้รับการสนับสนุนจาก UNIDO ในเรื่องสภาพภูมิอากาศในภาคส่วนของอุตสาหกรรมและพลังงานได้ ก็จะสามารถตอบสนองได้ทั้งการส่งเสริมการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน (ISID) ตามเป้าหมายของ UNIDO และการบรรลุเป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

บทที่ 2 กิจกรรมและการดำเนินการที่ผ่านมาขององค์การ UNIDO ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

ที่ผ่านมา UNIDO มีการดำเนินการที่หลากหลายในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ผ่าน 4 ฟังก์ชันหลัก คือ 1) ความร่วมมือทางวิชาการ (เช่น การบูรณาการกิจกรรมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมมุ่งสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนหรือเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ตามความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม) 2) การสนับสนุนด้านการวิเคราะห์ การวิจัย และการให้คำแนะนำเชิงนโยบาย (เช่น การประเมิน Industrial parks เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนสู่ Eco-Industrial parks) 3) กิจกรรมเชิงบรรทัดฐานและที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน 4) การจัดประชุมหารือและความร่วมมือต่าง ๆ (เช่น การจัดประชุม high-level political forum การร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติอื่น ๆ) โดยมีรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) ความร่วมมือทางวิชาการ

UNIDO ได้จัดกิจกรรมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม ดังนี้

- จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (hard infrastructure) และกฎระเบียบหรือมาตรฐาน (soft infrastructure) ที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
- การดำเนินงานที่สนับสนุนให้เกิดความเป็นกลางสภาพภูมิอากาศ (climate neutrality) และเศรษฐกิจหมุนเวียน
- ส่งเสริมการดำเนินการตามเป้าหมายของประเทศต่าง ๆ ภายใต้ความตกลงพหุภาคี เช่น ความตกลงปารีส
- สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ยานยนต์ไฟฟ้า (ดำเนินโครงการที่ไทยด้วย)
- โครงการไฮโดรเจนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green hydrogen) ในภาคอุตสาหกรรม
- โครงการเขตประกอบการอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-industrial park)
- การส่งเสริมโซลูชันจากธรรมชาติ เช่น การทำ charcoal สำหรับปรับปรุงคุณภาพของดิน
- การพัฒนาอุตสาหกรรมเอทานอลในท้องถิ่นสำหรับการปรุงอาหารที่สะอาดในแอฟริกาและเอเชียแปซิฟิก
- เทคโนโลยีเกี่ยวกับการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ ในภาคการเกษตร น้ำ พลังงาน
- การระดมทุนเพื่อสนับสนุนการขยายขอบเขตและเป้าหมายการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เช่น การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศการกระตุ้นความต้องการของตลาดสำหรับวัสดุคาร์บอนต่ำ ในอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและซีเมนต์ และสร้างมาตรฐานสำหรับสินค้าคาร์บอนต่ำ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- การสนับสนุนรัฐสมาชิกในการดำเนินการตามพันธกรณีของความตกลงระหว่างประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants) พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (Montreal Protocol on Substances That Deplete the Ozone Layer) อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (Minamata Convention on Mercury)

2) การวิเคราะห์ วิจัย และการให้คำแนะนำเชิงนโยบาย

- การศึกษาประเมินโอกาส ข้อจำกัด และมาตรการเพื่อส่งเสริมบทบาทของสตรีในอุตสาหกรรม ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การพัฒนาแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับตลาดพลังงานทดแทนขนาดเล็ก (Renewable mini-grid market) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงไฟฟ้าของทุกคน
- การพัฒนาแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายในการเปลี่ยนผ่านจากเขตประกอบการอุตสาหกรรม (industrial parks) เป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (eco-industrial parks)
- การพัฒนาแนวทางสำหรับการเช่าซื้อสารเคมี (Chemical leasing) เพื่อให้เกิดการจัดการสารเคมีที่ยั่งยืน
- การพัฒนาแนวทางเชิงเทคนิคสำหรับการพัฒนาโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก
- การจัดทำโครงการสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและให้คำแนะนำเชิงนโยบายที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3) กิจกรรมเชิงบรรทัดฐานและที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน

- การสร้างความตระหนัก สร้างขีดความสามารถ และร่วมแสดงเจตจำนงทางการเมืองของผู้กำหนดนโยบายในประเทศภูมิภาคแอฟริกาและตะวันออกกลางเพื่อจัดการวิกฤตสภาพภูมิอากาศ และเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานหมุนเวียน
- การพัฒนากรอบกฎหมายและนโยบายการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคละตินอเมริกา

4) การจัดการประชุมหารือและความร่วมมือต่าง ๆ

- จัดการประชุม “The 2021 high-level political forum on sustainable development” เพื่อจัดทำบทสรุปนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนการจัดเวทีเจรจา “Theme Report on Innovation, Technology and Data for the High-level Dialogue on Energy” เพื่อไปสู่เป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศและพลังงาน โครงการ “The Council of Engineers for

the Energy Transition” ในการให้ข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อลดคาร์บอนในภาคพลังงานและเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2050

- จัดเวที “Vienna Energy Forum” เพื่อสำรวจบทบาทของพลังงานในระบบอาหาร อุตสาหกรรม และสินค้าในบริบทของการฟื้นฟูกิจการจากโควิด-19 อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการดำเนินการในอนาคต

- ขยายกรอบการดำเนินการเพื่อสนับสนุนรัฐสมาชิกในการบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และพลังงานอย่างยั่งยืน ผ่านการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนและการฟื้นฟูที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบการดำเนินงาน “United Nations Decade of Action
- การส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอนรวมทั้งการส่งเสริมไฮโดรเจนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในภาคอุตสาหกรรม
- การสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่แต่ละประเทศตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่ UNIDO ดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ยังเป็นงานที่มีลักษณะที่หลากหลายและค่อนข้างกระจาย หากว่ามีการจัดทำยุทธศาสตร์หรือแบบแผนเพื่อให้มีกรอบ ขั้นตอน หรือเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของสภาพปัญหา จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลของ

การดำเนินงาน และยังอาจเกิดผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างได้ ซึ่งจะเป็นการยกระดับการทำงาน เพื่อเร่งให้สู่เป้าหมายที่ทั่วโลกคาดหวังในช่วงเวลาที่วิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมเริ่มเลวร้ายลง

บทที่ 3 การพัฒนาร่างยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศขององค์การ UNIDO

ในการประชุมสามัญ (General Conference: GC) สมัยที่ 19 ขององค์การ UNIDO รัฐสมาชิกเห็นพ้องกันว่า องค์การ UNIDO ต้องกำหนดบทบาทขององค์การในการตอบสนองต่อความท้าทายระดับโลกที่มีอยู่ในปัจจุบัน และควรนำความเชี่ยวชาญที่มีอยู่มาบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนรัฐสมาชิกในการบรรลุเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ได้มากที่สุด

สหภาพยุโรปและประเทศสมาชิกของ EU จึงได้เสนอร่างข้อมติ “Development of a UNIDO Strategy in Response to Climate Change” เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมฯ โดยได้เน้นย้ำถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน (ISID) รวมถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม 2030 Agenda และการฟื้นฟูจากผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และขอให้ UNIDO พัฒนาร่างยุทธศาสตร์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของ UNIDO ที่ช่วยสนับสนุนให้รัฐสมาชิกในการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับ ISID และมีแนวปฏิบัติที่ดีที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศไปใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งที่ประชุมฯ ได้รับรองข้อมติ “Development of a UNIDO Strategy in Response to Climate Change” (GC.19/Res.2) ให้ UNIDO พัฒนาร่างยุทธศาสตร์ในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขอให้นำเสนอร่างยุทธศาสตร์ฯ ต่อที่ประชุม Industrial Development Board: IDB สมัยที่ 50 ที่ได้กำหนดให้มีการประชุมในกลางปี 2565 พร้อมทั้งให้รายงานความคืบหน้าในเรื่องดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ไทยได้ร่วมสนับสนุนข้อมตินี้ (co-sponsored) ร่วมกับรัฐสมาชิกอื่นรวมทั้งสิ้น 11 ประเทศ

ร่างยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศขององค์การ UNIDO ที่จะจัดทำขึ้น จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นสำคัญด้านสภาพภูมิอากาศ นั่นก็คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับวิถีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สนับสนุนข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยครอบคลุมด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) เป้าหมาย “การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด” หรือ NDCs 2) ความตกลงปารีส 3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2030 Agenda) และ 4) เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (associated mid-century net-zero objectives) โดย UNIDO จะได้มีการประชุมหารือกับรัฐสมาชิกและปรับรายละเอียดให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญของรัฐสมาชิกและการปกป้องชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มที่เปราะบางต่อวิกฤตสภาพภูมิอากาศมากที่สุด

ทั้งนี้ UNIDO ได้เสนอให้ใช้แนวทางการประสานความร่วมมือในการทำงานที่ครอบคลุมของ UNIDO ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและทำให้การดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ เป็นกระแสหลักในการปฏิบัติงานและกิจกรรมขององค์การ ซึ่งจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และโครงการของ UNIDO สำหรับประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (Small Island Developing States: SIDS) การดำเนินงานภายหลังความขัดแย้ง/สถานการณ์วิกฤต เศรษฐกิจ และการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 รวมทั้งยังสอดคล้องกับลักษณะการขับเคลื่อนระดับประเทศ ของ UNIDO ในเรื่อง ISID ที่เน้นบทบาทของสำนักงานในภาคสนามและสำนักงานระดับภูมิภาคของ UNIDO ในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างพันธมิตร และการระดมทรัพยากรสำหรับ ISID ในประเทศกำลังพัฒนา พร้อมทั้งยกระดับความเร่งด่วนในการเลือกใช้เทคโนโลยีและวิธีการที่จะช่วยลด ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ความคาดหวังจากการมียุทธศาสตร์ฯ คือ การยกระดับ ISID ให้มีส่วนช่วย สนับสนุนการดำเนินการของประเทศในการมุ่งสู่เป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

สาระสำคัญอื่น ๆ ของร่างยุทธศาสตร์ฯ สอดคล้องกับความตกลงในระดับนานาชาติ

- การพัฒนาหรือปรับปรุงแบบของอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องให้สามารถสร้างความมั่นคงและสามารถลดความเปราะบางต่อผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การให้ภาคอุตสาหกรรมเป็นกำลังหลักในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2050
- ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย จะได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ และงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

UNIDO ให้ความสำคัญในประเด็น ดังต่อไปนี้

- การถ่ายทอดเทคโนโลยีสะอาดและพัฒนาประสิทธิภาพของการผลิต และการนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ในวงกว้าง
- การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมผ่านนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการ
- การสร้างพันธมิตรให้แข็งแกร่งทั้งกับภาครัฐและผู้เล่นที่ไม่ใช่ภาครัฐ เพื่อดึงดูดให้เกิดการลงทุน และการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติทางอุตสาหกรรมที่ดีที่สุด

โดยจะนำไปประยุกต์กับการทำงานในพื้นที่ของ UNIDO ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่รับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจในสังคมที่ยั่งยืนและครอบคลุม และมีส่วนช่วยเสริมกับผลการดำเนินงานในกรอบการดำเนินงานระยะกลาง 2022 – 2025 (UNIDO Medium-Term Programme Framework (MTPF) 2022-2025)

ที่มา : <http://www.ebrd.com/>

ที่มา : <https://foundry4.com/>

สำหรับผลลัพธ์ที่คาดว่าจะจะได้รับจากร่างยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว

- ในระดับประเทศ => สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมที่หลากหลายของภาคอุตสาหกรรม ในการเผชิญกับความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ และนำไปสู่การวางแผนประเทศ และยุทธศาสตร์ระยะยาว เช่น เป้าหมาย NDCs และแผนปฏิบัติการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ
- ในระดับบริษัท => นำแนวปฏิบัติทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการบรรเทาและการปรับตัวของสภาพอากาศมาใช้ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
- ในระดับขนาดเล็ก => นวัตกรรมการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศทางอุตสาหกรรมจะถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์และได้รับทุนสนับสนุนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จที่คาดหวังไว้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรทางการเงินที่ได้รับสนับสนุน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการได้มาซึ่งทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเพียงพอที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศด้วย

บทที่ 4 กรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO)

เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2017 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบร่างกรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และได้มีการลงนามในกรอบความร่วมมือฯ ดังกล่าว ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรมและองค์การ UNIDO เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2017 ในการประชุมสามัญ (General Conference: GC) ของ UNIDO สมัยที่ 17 ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย

กรอบความร่วมมือฯ ดังกล่าว เรียกว่า “Strategic Cooperation Framework (2018 – 2021) between the Government of the Kingdom of Thailand and United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)” เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน (Inclusive and Sustainable Industrial development: ISID) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อขับเคลื่อนแนวคิด ISID ในไทย รวมถึงสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางของแนวคิด ISID ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และช่วยอุปถัมภ์ประเทศในภูมิภาคฯ ทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคอุตสาหกรรมไทย ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมความร่วมมือเชิงวิชาการในสาขาที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน ได้แก่

- 1) การดำเนินการของความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม
- 2) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม
- 3) การจัดการสารเคมีอย่างเหมาะสม
- 4) การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการลดปริมาณคาร์บอนและส่งเสริมเทคโนโลยีการใช้พลังงานสะอาด และคาร์บอนต่ำ และการใช้พลังงานด้านอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : http://library.nhrc.or.th/UJLIB/_fulltext/cover/9730/20180226154009_4077.jpg

นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการสร้างความร่วมมือใหม่เพิ่มเติม ในสาขาดังต่อไปนี้

- 1) ความร่วมมือกับสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของอุตสาหกรรม 4.0 ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เช่น ISID เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ เศรษฐกิจหมุนเวียน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม 4.0
- 2) เทคโนโลยีแกนหลักใหม่ และ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น การสร้างเครือข่ายสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต การพัฒนาในสาขาอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การพัฒนายานยนต์สมัยใหม่และหุ่นยนต์
- 3) โรงงาน 4.0 เพื่อเพิ่มสมรรถนะของภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว เทคโนโลยีสมัยใหม่ อุตสาหกรรมดิจิทัล และระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 4) การเสริมสร้างขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน
- 5) ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อพัฒนาการวิเคราะห์ภาพอุตสาหกรรมอนาคต รวมทั้งการสร้างฐานข้อมูลกลางขนาดใหญ่ทางอุตสาหกรรมและระบบบริหารจัดการ
- 6) การแสวงหาโอกาสในการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเทคโนโลยีและการลงทุน (Investment and Technology Promotion Office: ITPO) ในไทย

กรอบความร่วมมือฯ ยังมีแผนที่จะขยายของเขตความร่วมมือผ่านกลไกที่ปรึกษาในเชิงนโยบาย โดย UNIDO จะสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางอุตสาหกรรม เทคโนโลยี และ นวัตกรรม อย่างไรก็ตาม กรอบความร่วมมือฯ ดังกล่าว ได้สิ้นสุดแล้ว เนื่องจาก มีระยะเวลาการดำเนินงานเพียง 4 ปีเท่านั้น ในช่วงระหว่าง 2018 – 2021

บทที่ 5 บทสรุป

จากการประชุม COP 26 ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า โลกมีการตื่นตัวต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตระหนักถึงภัยคุกคามที่อาจสร้างความเสียหายที่อาจไม่ฟื้นฟูหรือฟื้นคืนสภาพได้ต่อระบบนิเวศของโลก รวมทั้งได้ตั้งเป้าหมายและความมุ่งมั่นที่จะบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการลดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยรักษาเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ใกล้เคียงศูนย์ (Near-global net zero goal) และให้คำมั่นในการตั้งเป้าหมายใหม่ของการมีส่วนร่วมของประเทศหรือ NDCs แบบทะเยอทะยาน รวมทั้งการเพิ่มความพยายามในการจัดการกับผลกระทบด้านสภาพภูมิอากาศ โดยการปรับตัวเพื่อปกป้องชุมชนและถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติให้มากขึ้น โดยผ่านการสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อเร่งไปสู่ความเป็นกลางทางสภาพภูมิอากาศให้เร็วขึ้น ซึ่งไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้ให้คำมั่นว่าจะให้ความสำคัญสูงสุดกับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งได้ประกาศเจตนารมณ์ในการยกระดับการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศอย่างเต็มที่และด้วยทุกวิถีทาง เพื่อบรรลุเป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศ

จากข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จะเห็นว่าภาคพลังงานและภาคอุตสาหกรรมเป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญ ทั้งนี้ หากสามารถดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซจากทั้งสองแหล่งนี้ได้ ก็จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในวงกว้างได้ ดังนั้น แนวทางที่ไทยสามารถดำเนินการเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศในภาคส่วนของพลังงานและอุตสาหกรรม มีดังนี้

1. สร้างหรือขยายความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญ

ถึงแม้ที่ผ่านมา UNIDO จะมีการดำเนินงานหลากหลายในด้านการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน แต่ก็ไม่ได้มีการตอบสนองต่อเป้าหมายภายใต้กรอบความตกลงระหว่างประเทศฉบับอื่น ดังนั้น การที่ UNIDO ได้ตระหนักถึงผลกระทบจากวิกฤตการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน รวมทั้งการฟื้นตัวจากสถานการณ์โรคโควิด-19 ของรัฐสมาชิก และมีแผนที่จะจัดทำร่างยุทธศาสตร์ในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อขยายบทบาทขององค์การในการตอบสนองต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และนำความเชี่ยวชาญที่มีอยู่มาบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนรัฐสมาชิกในการบรรลุเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ได้มากที่สุดนั้น นับว่าเป็นการดำเนินงานในรูปแบบ win-win situation

การที่ไทยเป็นสมาชิกของ UNIDO และที่ผ่านมามีได้สร้างความร่วมมือกับ UNIDO ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนแนวคิดการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดทำกรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับ UNIDO ที่ผ่านมามีกิจกรรมความร่วมมือที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวทางของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม กรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) ซึ่งมีระยะการดำเนินการ 4 ปี ได้สิ้นสุดลงแล้วเมื่อปี 2021 ดังนั้น จึงเห็นว่าจะจะเป็นโอกาสที่ดีที่ไทยควรจะทำกรอบความร่วมมือฯ ในระยะต่อไป เนื่องจากการดำเนินงานที่มีความเฉพาะกับสภาพปัญหาและสอดคล้องกับบริบทของไทย เพื่อสานต่อการดำเนินงานจากกรอบความร่วมมือฯ เดิมให้บรรลุผลสำเร็จ และเห็นว่าควรขยายขอบเขตการดำเนินงานเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ ที่เป็นกระแสหลักของโลกในปัจจุบัน เช่น การตอบสนองต่อปัญหาสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานจากกรอบความร่วมมือฯ ระยะแรก พร้อมทั้งทบทวนลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา เพื่อจะได้จัดทำรายละเอียดกิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือฯ ในระยะต่อไปได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ไทยได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะดำเนินโครงการความร่วมมือในระยะต่อไปเพิ่มเติมกับ UNIDO ต่อที่ประชุม IDB สมัยที่ 48 (ปี 2020) และที่ประชุม GC สมัยที่ 19 (ปี 2021) ของ UNIDO แล้ว

2. แสวงหาแหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินงาน

ถึงแม้ว่าปัจจุบันไทยจะถูกจัดเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Upper middle-income economies) ทำให้การเข้าถึงแหล่งเงินสนับสนุนจากประเทศพัฒนาแล้ว หรือกองทุนต่าง ๆ อาจไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม จากการประชุม COP 26 จะเห็นได้ว่า มีเม็ดเงินจำนวนมากที่พร้อมที่จะสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ในการดำเนินการสู่เป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศ ทั้งการระดมเงินทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว การปรับแผนการให้เงินสนับสนุนจากธนาคารกลางและสถาบันการเงินเอกชนต่าง ๆ ในอนาคตจึงอาจไม่ใช่เรื่องยากในการเข้าถึงแหล่งเงินอีกต่อไป

นอกจากนี้ หากไทยสามารถความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญและมีแนวทางการดำเนินงานที่ระดับนานาชาติให้การยอมรับดังเช่น องค์การ UNIDO ในการสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในส่วนของการตอบสนองต่อปัญหาสภาพภูมิอากาศของภาคอุตสาหกรรมและพลังงาน โดยเฉพาะเมื่อ UNIDO ได้จัดทำยุทธศาสตร์สำหรับการตอบสนองต่อการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้วเสร็จ รัฐสมาชิกซึ่งรวมทั้งไทยด้วย ก็จะมียุทธศาสตร์และแบบแผนในการดำเนินงาน ย่อมเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ไทยมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินได้มากขึ้น

3. สร้างกลไกการดำเนินงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมาพบว่ากระบวนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินความร่วมมือ ทั้งในส่วนของ UNIDO และหน่วยงานฝ่ายไทยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พบว่า รูปแบบการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีกลไกการขับเคลื่อนการทำงานที่ชัดเจน มีข้อจำกัดและไม่สามารถทำให้การประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือการแก้ปัญหา ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลายครั้งประสบกับปัญหาการประสานงานที่ไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันการดำเนินงานของ UNIDO ได้มีการขยายขอบเขตครอบคลุมงานหลายด้านและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงอุตสาหกรรมหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เป็นต้น จึงเห็นว่าควรมีการพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินความร่วมมือระหว่างไทยและ UNIDO ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานและฝ่ายเลขานุการ (ในฐานะหน่วยงานประสานงานไทย และเป็นที่ตั้งของ Field Office ขององค์การ UNIDO) ทั้งนี้ รูปแบบและกลไกในการขับเคลื่อนการทำงานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศหรืออนุสัญญาคุณอื่น ๆ เช่น คณะอนุกรรมการอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของเสียอันตรายและการกำจัด คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ เป็นต้น ถึงแม้ว่าความร่วมมือการดำเนินงานระหว่างไทยกับ UNIDO จะเป็นในลักษณะเชิงส่งเสริมเพื่อสร้างขีดความสามารถ และไม่ได้มีข้อผูกพันทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การมีกลไกการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำกับติดตามและประเมินผลสำเร็จของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ พิจารณาแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งพิจารณาโอกาสความร่วมมือในอนาคตในภาพรวมเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศได้ ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายทางสภาพภูมิอากาศตามที่ไทยได้ประกาศเจตนารมณ์และได้ให้คำมั่นอย่างหนักแน่นไว้ในเวทีโลก

ภาคผนวก

ข้อตกลงสำคัญจากการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ

ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 หรือ COP 26 เกี่ยวกับ Glasgow climate action

ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 หรือ COP 26 ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ถึง 12 พฤศจิกายน 2564 ที่เมืองกลาสโกว์ สกอตแลนด์ ที่ประชุมฯ ได้บรรลุข้อตกลงเพื่อควบคุมปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมาตรการสนับสนุนไปสู่เป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในปี 2030 ดังนี้ 1) มาตรการบรรเทาผลกระทบ (Mitigation) - เพื่อลดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2) การปรับตัว & ความสูญเสียและความเสียหาย (Adaptation & Loss and Damage) - เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การเงิน (Finance) - ระดมเงินทุนให้แก่ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการเพื่อเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศ 4) ความร่วมมือ (Collaboration) - ร่วมกันทำงานเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. มาตรการบรรเทาผลกระทบ (Mitigation) ลดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยรักษาเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ใกล้เคียงศูนย์ (Near-global net zero goal) และจากคำมั่นในการตั้งเป้าหมายใหม่ของการมีส่วนร่วมของประเทศหรือ NDCs ของรัฐภาคีทั้ง 153 ประเทศ เพื่อบรรลุสู่เป้าหมายใหม่ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในปี 2030 รวมไปถึงการสร้างความเข้มแข็งให้กับมาตรการบรรเทาผลกระทบในอนาคต ในที่ประชุม COP 26 ได้จัดทำ Paris Agreement Rulebook ที่เกี่ยวกับกฎ รูปแบบและแนวทางในการดำเนินงานตามความตกลงปารีส แล้วเสร็จ และประเทศต่าง ๆ ได้เห็นพ้องว่าจะกลับมาใหม่ในปีหน้าพร้อมกับคำมั่นใหม่ที่หนักแน่น พร้อมกับโครงการใหม่ของ UN ด้านสภาพภูมิอากาศต่อเป้าหมายที่ทะเยอทะยาน นอกจากนี้ ประธานการประชุม COP 26 ยังได้ผลักดันคำมั่นใหม่ในการเลิกใช้ถ่านหินหยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่จากการตัดไม้ทำลายป่า ลดการปล่อยก๊าซมีเทน และเร่งให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อให้รัฐภาคีไปสู่เป้าหมายที่ยืดเยื้อข้างต้นดังกล่าว

2. การปรับตัว & ความสูญเสียและความเสียหาย (Adaptation & Loss and Damage) เพื่อเพิ่มความพยายามในการจัดการกับผลกระทบด้านสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวเพื่อปกป้องชุมชนและถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติให้มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จำเป็นต้องมีการปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศ พัฒนาระบบป้องกัน ระบบเตือนภัย และโครงสร้างพื้นฐานที่ยืดหยุ่นฟื้นตัวได้เร็ว โดยที่ประชุม COP 26 ได้บรรลุข้อตกลง Sharm el-Sheikh Work Programme on the Global Goal on Adaptation เพื่อให้มีการดำเนินการด้านการปรับตัว ได้มีการให้คำมั่นในการเพิ่มเงินสนับสนุนเพื่อการปรับตัวโดยจะเพิ่มเป็น 2 เท่าจากระดับในปี 2019 ภายในปี 2025 ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่

นานาชาติบรรลุข้อตกลงด้านการเงินสำหรับการปรับตัวดังกล่าว รวมไปถึงการสร้างพันธมิตรหุ้นส่วนใหม่เพื่อเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงด้านการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับชนพื้นเมือง นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดตั้ง Glasgow Dialogue on Loss and Damage funding พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทของ Santiago Network on Loss and Damage ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มุ่งสร้างความเชี่ยวชาญทางเทคนิคในการจัดการกับความสูญเสียและความเสียหาย โดยการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการให้เงินทุนอย่างชัดเจน

3. การเงิน (Finance) การระดมทรัพยากรทางการเงินจากประเทศพัฒนาแล้วเป็นหลัก เพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาให้ดำเนินการสู่เป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศ โดยประเทศพัฒนาแล้วได้ตั้งเป้าหมายที่จะสนับสนุนเงิน 100 พันล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับการดำเนินการเพื่อสภาพภูมิอากาศให้ได้ภายในปี 2023 เป็นอย่างช้า นอกจากการสนับสนุนเงินทุนแล้ว ภายในปีหน้าหลายประเทศและสถาบันการเงินของรัฐหลายแห่งก็มีแผนการยกเลิกสนับสนุนทางการเงินระหว่างประเทศให้กับพลังงานฟอสซิลที่ไม่มีการควบคุมการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ในขณะที่สถาบันการเงินเอกชนและธนาคารกลางต่าง ๆ ได้ปรับแผนการสนับสนุนการเงินกว่าล้านล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิของโลกเป็นศูนย์ นอกจากนี้ ที่ประชุม COP 26 ประเทศต่าง ๆ ยังได้ตั้งเป้าหมายการเงินใหม่สำหรับสภาพภูมิอากาศภายหลังปี 2025 และประเทศพัฒนาแล้วก็ยังได้ให้คำมั่นที่จะเพิ่มเงินทุนจำนวนมากให้กับกองทุนที่สำคัญ เช่น กองทุนเพื่อสนับสนุนประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries Fund) อีกด้วย

4. ความร่วมมือ (Collaboration) เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อเร่งสู่เป้าหมายสภาพภูมิอากาศให้เร็วยิ่งขึ้น ในขณะที่สภาความร่วมมือและการเจรจาพูดคุยในเรื่องพลังงาน ยานยนต์ไฟฟ้า การเดินทางและการขนส่งสินค้าทั่วโลก จะช่วยส่งเสริมการดำเนินการมุ่งสู่เป้าหมายในอีกทาง ที่ประชุม COP 26 ได้จัดทำ Paris Rulebook เสร็จสิ้นและเห็นพ้องกับกรอบการดำเนินการด้านความโปร่งใสที่ปรับปรุงใหม่ (การรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการให้การสนับสนุน) รวมไปถึงกลไกและมาตรฐานใหม่สำหรับตลาดคาร์บอนระดับนานาชาติ และกรอบเวลาทั่วไปสำหรับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ผลจากการให้คำมั่นในการประชุมสุดยอดผู้นำโลก ได้มีการเปิดเผยประมาณการโดยระบุว่าหากปฏิบัติตามคำมั่นดังกล่าวทั้งหมด อุณหภูมิโลกจะสูงขึ้น 1.8 เซลเซียส (อ้างอิงจาก International Energy Agency) หรือ 2.4 องศาเซลเซียส (ตาม Climate Action Tracker) ภายในปี 2100 ซึ่งถือว่าดีขึ้น หากเทียบกับ NDCs ในช่วงก่อนการประชุม COP 26 ที่คาดการณ์ว่าจะอยู่ที่ 2.7 องศาเซลเซียส

บรรณานุกรม

ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO)

http://www.aseanhai.net/ewt_news.php?nid=7748&filename=index

รายงานการประชุม Strategic framework for UNIDO climate action ของ GC 19

<https://www.unido.org/api/opentext/documents/download/23532950/unido-file-23532950>

รายงานการประชุม UNIDO activities related to climate change, environment and energy

<https://www.unido.org/api/opentext/documents/download/23510439/unido-file-23510439>

รายงานความก้าวหน้ารายสองปี ฉบับที่ 3 (Third Biennial Update Report: TBUR) สำนักเลขาธิการ
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2563

https://climate.onep.go.th/wp-content/uploads/2021/01/BUR3_Thailand_251220-.pdf

เอกสารประกอบการประชุม GENERAL CONFERENCE - 19TH SESSION

<https://www.unido.org/resources-policy-making-organs-general-conference/general-conference-19th-session>

COP 26 Glasgow climate change

<https://ukcop26.org/wp-content/uploads/2021/11/COP26-Presidency-Outcomes-The-Climate-Pact.pdf>

Remarks by Prime Minister Prayut Chan-o-cha at COP26 in Glasgow

https://thailand.prd.go.th/ewt_news.php?nid=11944&filename=index

Understanding the interlinkages between accelerated climate change and the food-energy-water nexus = กิจกรรมของ UNIDO

<https://www.unido.org/news/understanding-interlinkages-between-accelerated-climate-change-and-food-energy-water-nexus>